



**ATRAGEREA MINORILOR
LA ACTIVITATE CRIMINALĂ SAU
DETERMINAREA LOR LA SĂVÂRȘIREA
UNOR FAPTE IMORALE: PARAMETRII
STATISTICO-CRIMINOLOGICI ȘI UNELE
ASPECTE PRIVIND LATENTITATEA**

Valentin CHIRIȚA,
doctor în drept, conferențiar universitar

Alina STAHURSCHI,
doctorandă

**ATTRACTING MINORS TO CRIMINAL
ACTIVITY OR DETERMINING THEM
TO COMMIT IMMORAL ACTS:
STATISTICAL-CRIMINOLOGICAL
PARAMETERS AND SOME LATENTITY
ASPECTS**

Valentin CHIRIȚA,
PhD, associate professor

Alina STAHURSCHI,
PhD student

Schimbările semnificative produse în sfera economică, socială, ideologică și politică din Republica Moldova au influențat și criminalitatea în rândurile minorilor. În ciuda unei stabilizări și chiar a unei scăderi a indicatorilor oficiali care caracterizează starea infracțiunii de atragere a minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale în ultimii cinci ani, totuși, în mare parte situația în acest domeniu rămâne a fi una extrem de alarmantă, cu tendință de agravare.

Dobândirea stereotipurilor comportamentale antisociale de către minori se datorează în mare măsură efectului de reproducere a criminalității și manifestărilor sale prejudiciabile deja dincolo de vârstă a adolescenței. Spre deosebire de criminalitatea „maturilor”, delincvența juvenilă are la bază un sistem complicat de determinante, care se caracterizează printr-un înalt nivel de activitate și dinamism. Îngrijorător este faptul că o mare parte a acesteia rămâne latentă. Anume din aceste considerente, trebuie să se atragă o atenție sporită măsurilor de prevenire a tipului dat de criminalitate.

Cuvinte-cheie: minori, activitate criminală, indicatori cantitativ-calitativi, nivelul infracțiunii, structura infracțiunii, dinamica infracțiunii, criminalitate latentă.

Significant modifications in the economic, social, ideological and political sphere of the Republic of Moldova have also influenced the crime among minors phenomenon. Despite a stabilization and even a decrease in official indicators characterizing the state of the crime of attracting minors to criminal activity or their determination to commit immoral acts in the last five years, however, for the most part, the situation in this area remains extremely alarming with the trend of worsening.

The acquisition of antisocial behavioural stereotypes by minors is largely due to the reproductive effect of crime and its harmful manifestations already beyond the adolescence period. Unlike “mature” crime, juvenile delinquency is based on a complicated system of determinants, which is characterized by a high level of activity and dynamism. What worries is that much of it remains latent. For these reasons, greater attention must be paid to measures to prevent the given type of crime.

Keywords: minors, criminal activity, qualitative and quantitative indicators, crime level, crime structure, crime dynamics, latent crime.

Introducere. Delincvența juvenilă fiind o componentă a criminalității, reprezintă o devianță, manifestată prin incapacitatea unor minori de a se adapta la normele de conduită din societate. O manifestare a comportamentului dat este și infracțiunea prevăzută de articolul 208 din Codul Penal al Republicii Moldova: „Atragerea minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale”.

Introduction. Juvenile delinquency being a crime component, is a deviance, manifested by the inability of some minors to adapt to the norms of conduct in society. A manifestation of this behaviour is also the offense provided by Article 208 of the Criminal Code of the Republic of Moldova: “Attracting minors to criminal activity or determining them to commit immoral acts”.

Gradul prejudiciabil al infracțiunii de atragere a minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale este unul mare. Acesta este determinat de faptul că infracțiunea dată atentează atât la dezvoltarea socială, psihologică, fizică și spirituală a minorului, cât și la integritatea corporală, libertatea psihică sau morală a acestuia.

Analizând datele statistice cu privire la criminalitatea înregistrată, prezentate de Direcția generală informații și evidențe operative a STI al MAI al Republicii Moldova, constatăm că, în perioada 2016-2021, pe teritoriul Republicii Moldova au fost înregistrate 264 de infracțiuni de atragere a minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale [8].

Metode și materiale aplicate. În vederea realizării scopului trasat (investigarea parametrilor cantitativ-calitativi ai infracțiunii de atragere a minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale, precum și stabilirea stării de latentitate a acesteia), în prezentul articol au fost aplicate o serie de metode, printre care: logică, sistemică, statistică și comparativă.

Rezultatele obținute și discuții. De-a lungul mileniilor societatea luptă continuu împotriva celui mai mare flagel al tuturor timpurilor – criminalitatea [3, p.4]. Astfel, criminalizarea minorilor își lasă serioase amprente asupra dezvoltării normale a statului. Efectuând o analiză a proceselor din mediul minorilor, putem judeca cât de sănătoasă va fi societatea în viitor.

Studiul demonstrează că copiii din Republica Moldova care manifestă comportament antisocial și delinquent sunt expuși multiplilor factori de risc, iar serviciile de protecție sunt insuficiente pentru a diminua factorii de risc la care sunt expuși. Sărăcia, destrămarea familiei și munca părinților în afara țării sunt factori de risc semnificativi în cazul copiilor [5, p.25].

Prin urmare, criminalitatea în general și infracțiunea de atragere a minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale în special se caracterizează prin indicatori statistici cantitativi și calitativi.

Astfel, cum s-a menționat supra, în perioada 2016-2021, pe teritoriul Republicii Moldova au fost înregistrate 264 de infracțiuni de atragere a minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale [8].

The prejudicial degree of attracting minors to criminal activity offence or their determination to commit immoral acts is high. This is determined by the fact that the given crime attacks both the social, psychological, physical and spiritual development of the minor, as well as his/ her physical integrity, mental or moral freedom.

Analyzing the statistical data on the registered crime, presented by the General Directorate of Information and Operative Records of the Ministry of Internal Affairs of the Republic of Moldova, we find that, in the period 2016-2021, on the territory of the Republic of Moldova were registered 264 offenses of attracting minors to criminal activity or their determination to commit immoral acts [8].

Applied methods and materials. In order to achieve the outlined goal (investigating the quantitative and qualitative parameters of the offense of attracting minors to criminal activity or their determination to commit immoral acts, as well as establishing its latent state), in this article were applied a series of methods, including: the logical, systemic, statistical and comparative method.

Obtained results and discussions. Throughout the millenniums society continuously fights against the greatest scourge of all time – criminality [3, p. 4]. Thus, the criminalization of minors leaves serious imprints on the normal development of the state. By performing an analysis of the processes in the environment of minors, we can judge how healthy society will be in the future.

The study demonstrates that children in the Republic of Moldova who exhibit antisocial and delinquent behaviour are exposed to multiple risk factors, and the protection services are insufficient to mitigate the risk factors to which they are exposed. Poverty, family breakdown and parents' work outside the country are significant risk factors for children [5, p.25].

Therefore, crime in general and the crime of attracting minors to criminal activity or their determination to commit immoral acts in particular are characterized by quantitative and qualitative statistical indicators.

Thus, as mentioned above, in the period 2016-2021, on the territory of the Republic of Moldova were registered 264 offenses of at-



Analizând infracțiunile comise în perioada anilor 2016-2021, cel mai mare număr de fapte de atragere a minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale a fost înregistrat în anul 2016 – 68 de cazuri, iar în anii următori ritmul este descrescător. Astfel, în anul 2017 fiind înregistrat un număr mai mic de cauze penale cu -32,35% sau 22 de cazuri mai puțin, în anul 2018 s-a înregistrat un număr de 29 de cauze penale calificate ca atragere a minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale. În anul 2019 au fost înregistrate 36 de cazuri sau cu 7 cazuri mai mult (+24,13%).

În anul 2020 au s-a înregistrat o majorare cu +38,88% sau +14 cazuri comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent, pe când la finele anului 2021 s-a constatat faptul că se înregistrează o descreștere a numărului de infracțiuni cu -15 cazuri în comparație cu anul 2020, înregistrându-se 35 de cauze penale.

În perioada analizată (2016-2021), minorii au fost atrași, instigați sau determinați la săvârșirea faptelor imorale. În topul clasamentului este infracțiunea de furt, urmată de jaf, răpirea mijlocului de transport, huliganism, circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicilor sau analogii acestora fără scop de înstrăinare, tâlhăria, pungășia etc.

Cele reliefate se observă bine în următorul exemplu din practica judiciară a Republicii Moldova, în special: AB, în perioada 19.07.2019-22.07.2019, cunoscând de faptul că X.Y., a.n. XX.XX.2002 este minor, având intenție directă manifestată prin năzuința de înlesnire a activității criminale și de profit, în scopul atragerii minorului la activitatea criminală, prin manipulare psihologică, l-a instigat la săvârșirea unei infracțiuni, prin pătrunderea pe teritoriul întreprinderii Î.C.C.P.C. „TTTTT”, din localitatea RRR, str. G., 7, de unde au susstras următoarele bunuri: un aparat de telefon staționar în valoare de 380 lei, un calculator de model „Citizen” în valoare de 320 lei, un stabilizator UPS în valoare de 950 lei, un fierbător electric în valoare de 400 lei, un prelungitor de 5 metri lungime în valoare de 150 lei, un telefon fax de model „Panasonic” în valoare de 250 lei, un monitor de model „Samsung” în valoare de 200 lei, o tastieră în valoare de 100 lei, două boxe în valoare de 100 lei, fiind cauzat părții

tracting minors to criminal activity or their determination to commit immoral acts [8].

Analyzing the crimes committed during the years 2016-2021, the highest number of attracting minors to criminal activity acts or their determination to commit immoral acts was recorded in 2016 – 68 cases, and in the following years the pace is decreasing. Thus, in 2017, there were a lower number of criminal cases with -32.35% or 22 cases less, in 2018 there were 29 criminal cases qualified as attracting minors to criminal activity or causing them to commit immoral acts. In 2019, 36 cases were registered, or by 7 cases more (+24.13%).

In 2020, there was an increase of +38.88% or +14 cases compared to the same period of the previous year, while at the end of 2021 it was found that there was a decrease in the number of crimes by -15 cases compared to 2020, with 35 criminal cases.

During the analyzed period (2016-2021), minors were attracted, instigated or determined to commit immoral acts. The top ranking is the theft offense, followed by robbery, kidnapping of transport means, hooliganism, illegal circulation of drugs, ethnobotanics or their analogies without the purpose of alienation, robbery, rogue, etc.

The highlighted ones are well observed in the following example from the judicial practice of the Republic of Moldova, in particular: AB, between 19.07.2019-22.07.2019, knowing that X.Y., born on XX.XX.2002 is a minor, having a direct intention to facilitate criminal activity and profit, in order to attract the minor to criminal activity, through psychological manipulation, instigated him to commit a crime, by entering the territory of the “TTTTT” CCC, in the locality of RRR, 7, G., Street from where they stole the following goods: a stationary telephone device worth 380 MDL, a “Citizen” model computer worth 320 MDL, a UPS stabilizer worth 950 MDL, an electric kettle worth 400MDL, an extension of 5 meters in length worth 150 MDL, a “Panasonic” model fax phone worth 250 MDL, a “Samsung” model monitor worth 200 MDL, a keyboard worth 100 MDL, two speakers worth 100 MDL, being caused to the injured party a material damage in the amount of 2850 MDL [6].

Regarding the level attracting minors to

vătămate un prejudiciu material în sumă de 2850 lei [6].

În cea ce privește nivelul infracțiunilor de atragere a minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale în Republica Moldova, remarcăm că la 100 000 de locuitori în anul 2016 reveneau 2,40 infracțiuni, în 2017 – 1,65, în 2018 – 1,06, în 2019 – 1,34, în 2020 – 1,89, în 2021 – 1,33.

Este important să menționăm faptul că, potrivit băncii de date statistice din Moldova, în anul 2016 numărul populației cu reședință în Republica Moldova constituia 2825628, iar în 2021 – 2626585, atestându-se o descrește [7].

Astfel, coeficientul infracțiunilor de atragere a minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale a fost calculat după următoarea formula: $K_{L=L} = I_L \div P \times 100000$, unde I_L – numărul total al infracțiunilor de atragere a minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale; P – numărul total de populație al Republicii Moldova; 100 000 – numărul populației care servește ca unitate de măsură.

Referitor la structura infracțiunilor, menționăm că în anul 2016 atragerea minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale a atins cota de 0,17% din numărul total al infracțiunilor înregistrate pe teritoriul Republicii Moldova; în 2017 – 0,13%; în 2018 – 0,09%; în 2019 – 0,12%; în 2020 – 0,27%; în 2021 – 0,18%.

Pentru calcularea structurii infracțiunilor de atragere a minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale a fost aplicată formula: $S_{L=L} = I_L \div T \times 100\%$, unde I_L – numărul total al infracțiunilor de atragere a minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale; T – numărul total al infracțiunilor de atragere a minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale înregistrate pe teritoriul Republicii Moldova într-o perioadă de timp.

Dacă analizăm infracțiunea de atragere a minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale sub aspectul structurii, atunci o remarcă actuală ar fi faptul că în perioada analizată (2016-2021), potrivit alineatelor, din 264 de infracțiuni: calificate conform alineatului 1 au fost 239 de cazuri; alineatului 2 i-au corespuns 19 cazuri; potrivit

criminal activity of crimes or their determination to commit immoral acts in the Republic of Moldova, we note that for 100000 inhabitants in 2016 there were 2.40 crimes, in 2017 – 1.65, in 2018 -1.06, in 2019 – 1.34, in 2020 – 1.89, in 2021 – 1.33.

It is important to note that, according to the statistical data bank of Moldova, in 2016 the number of population residing in the Republic of Moldova was 2825628, and in 2021 – 2626585 there was observed a decrease [7].

Thus, the coefficient of crimes of attracting minors to criminal activity or their determination to commit immoral acts were calculated according to the following formula: $K_{L=L} = I_L \div P \times 100000$, where I_L – the total number of crimes of attracting minors to criminal activity or their determination to commit immoral acts; P – the total number of population of the Republic of Moldova; 100000 – the number of population that serves as a unit of measurement.

Regarding the structure of crimes, we mention that in 2016 the attraction of minors to criminal activity or their determination to commit immoral acts reached 0.17% of the total number of crimes recorded on the territory of the Republic of Moldova; in 2017 – 0.13%; in 2018 – 0.09%; in 2019 – 0.12%; in 2020 – 0.27%; in 2021 – 0.18%.

In order to calculate the structure of crimes of attracting minors to criminal activity or their determination to commit immoral acts, the formula: $S_{L=L} = I_L \div T \times 100\%$ was applied, where I_L – the total number of crimes of attracting minors to criminal activity or their determination to commit immoral acts; T – the total number of crimes of attracting minors to criminal activity or their determination to commit immoral acts recorded on the territory of the Republic of Moldova in a period of time.

If we analyze the offense of attracting minors to criminal activity or causing them to commit immoral acts in terms of structure, then a current remark would be the fact that in the period under review (2016-2021), according to the paragraphs, out of 264 crimes: qualified according to paragraph 1 there were 239 cases; paragraph 2 – 19 cases; according to paragraph 3 – 6 cases. Thus, we can find that the vast majority of the offenses committed were qualified



alineatului 3 – 6 cazuri. Astfel, putem să constatăm că marea majoritate a infracțiunilor comise au fost calificate conform art. 208 alineatul 1 sau 90,53%, 7,19% au fost calificate conform alineatului 2, iar 2,72% potrivit alineatului 3.

În privința dinamicii infracțiunilor de atragere a minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale în Republica Moldova, remarcăm că, față de anul 2016 când au fost înregistrat un număr de 68 infracțiuni – luat drept bază de comparație, astfel în anul 2018 se atestă o descreștere cu - 73,52%; în anul 2019 cu -72,05%; urmat de anul 2021 cu - 48,5%; în 2017 – se înregistrează scădere cu 32,35%; de asemenea, descreștere se atestă și în anul 2020 cu - 26,47%.

Ritmurile creșterii și descreșterii infracțiunii de atragere a minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale au fost calculate după următoarea formulă: $R_{L=I_{AC} \div I_{AP} \times 100\% - 100\%}$, unde I_{AC} – numărul infracțiunilor de atragere a minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale înregistrate anul curent; I_{AP} – numărul de infracțiuni de atragere a minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale înregistrate în anul precedent sau în alt an luat drept bază de comparație (de ex.: 2016).

O problemă extrem de importantă pentru știința criminologică este cea referitoare la latentitatea criminalității în general și cea a infracțiunii de atragere a minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale – în particular.

Actualmente, infracțiunile săvârșite de către minori au o răspândire largă, acest fapt impunând necesitatea identificării cauzelor apariției și răspândirii acestui fenomen, dar și a factorilor care servesc drept catalizatori. Astfel, *săvârșirea infracțiunilor cu implicarea minorilor poate fi condiționată de diverși factori* precum: economici, sociali, demografici, politici și juridici etc. [2, p.55].

Cu toate acestea, o mare parte din infracțiunile săvârșite cu implicarea minorilor rămân a fi „ascunse”. Lipsa informației despre aceste infracțiuni, în bazele de date ale instituțiilor statului, îngreunează considerabil procesul de prevenire a acestui tip de criminalitate [11, p.51].

Criminalitatea latentă nu permite de a

according to art. 208 paragraph 1 or 90.53%, 7.19% were qualified according to paragraph 2, and 2.72% according to paragraph 3.

Regarding the dynamics of crimes of attracting minors to criminal activity or their determination to commit immoral acts in the Republic of Moldova, we note that, compared to 2016 where a number of 68 crimes was recorded – taken as a basis of comparison, thus in 2018 a decrease of - 73.52% was attested; in 2019 -72.05%; followed by 2021 with -48.5%; in 2017 – there is a decrease of 32.35%; also in 2020 there is a decrease of – 26.47%.

The rates of increase and decrease of the offense of attracting minors to criminal activity or their determination to commit immoral acts were calculated according to the following formula: $R_{L=I_{AC} \div I_{AP} \times 100\% - 100\%}$, where I_{AC} – the number of offenses of attracting minors to criminal activity or their determination to commit immoral acts recorded this year; I_{AP} – the number of offenses of attracting minors to criminal activity or their determination to commit immoral acts recorded in the previous year or in another year taken as a basis of comparison (e.g.:2016).

An extremely important issue for criminological science is the latency of crime in general, and the crime of attracting minors to criminal activity or their determination to commit immoral acts - in particular.

Currently, crimes committed by minors are widely spread, this fact requires the need to identify the causes of the occurrence and spread of this phenomenon, but also the factors that serve as catalysts. Thus, the commission of crimes involving minors may be conditioned by various factors such as: economic, social, demographic, policies and legal, etc. [2, p.55].

However, a large part of the offences committed with the involvement of minors remain “hidden”. The lack of information about these crimes in the databases of state institutions makes the process of prevention of this type of crime very difficult [11].

Latent crime does not allow to give an adequate criminal assessment of crime, and therefore to organise and concentrate the necessary efforts in the fight against it that would correspond to its actual state.

The criminology dictionary defines the

acorda o apreciere criminologică adecvată criminalității, iar prin urmare, de a organiza și concentra eforturile necesare în lupta cu acest fenomen, apreciere care ar corespunde stării sale reale.

Dicționarul de criminologie definește noțiunea de criminalitate latentă ca cea care se compune din infracțiunile care nu au fost înregistrate oficial. Datorită unor factori precum lipsa de dorință a victimei de a apela la organele de drept, faptul infracțiunii nu a fost sesizat de victimă sau autoritățile publice, dorința organelor de drept de a îmbunătăți indicii de activitate sau sistemul defectuos de evaluare a activității organelor de drept, o serie de infracțiuni nu sunt incluse în statistica oficială [1, p. 5].

Potrivit autorului M. Bârgău, prin termenul „criminalitate latentă” se subînțelege totalitatea faptelor criminale care, de fapt, sunt săvârșite, dar nu sunt înregistrate de organele de drept și, respectiv, nu sunt reflectate în statistica oficială. În literatura juridică, criminalitatea latentă este adesea definită ca totalitatea infracțiunilor nedeclarate, dar cunoscute organelor de drept [2, p. 687].

„Cifra neagră” a criminalității, denumită și „criminalitatea latentă”, cuprinde totalitatea infracțiunilor săvârșite în cadrul criminalității reale, dar nerelevante și, desigur, neînregistrate în statistica generală, implicit și în statistica judiciară penală (criminală) [9, p. 601].

După părerea autorului Iu. Șahaev, criminalitatea latentă ce ține de minori reprezintă totalitatea de infracțiuni necunoscute sau neînregistrate de către organele de drept [14, p. 142].

După părerea autorilor A. Alekseev și A. Roșa, criminalitatea latentă poate fi clasificată după cum urmează:

1) *criminalitatea latentă naturală* – totalitatea cazurilor când organele de drept nu cunosc despre infracțiunea comisă;

2) *criminalitatea latentă artificială* – apare în cazurile când organele de drept posedând informația necesară cu privire la infracțiunile comise nu le înregistrează;

3) *latența situațiilor limitrofe* – are loc în cazurile când infracțiunea devine cunoscută organelor de drept, însă nu este înregistrată datorită greșelii de bună credință [10, p. 35].

Ca orice fenomen social, criminalitatea latentă nu poate exista separat de alte fenomene sociale. Ea este condiționată de anumite pro-

notion of latent crime as that, which consists of crimes that have not been officially recorded. Due to factors such as the victim’s unwillingness to appeal to the law enforcement bodies, the fact of the crime was not notified by the victim or the public authorities, the desire of the law enforcement bodies to improve the activity indicators or the faulty system for law enforcement activity assessment bodies, a number of offenses are not included in the official statistics [1, p. 5].

According to the author M. Bârgău, the term “latent crime” implies all the criminal acts that are actually committed, but are not registered by the law enforcement bodies and, respectively, are not reflected in the official statistics. In the legal literature, latent crime is often defined as all crimes not declared but known to law enforcement agencies [2, p. 687].

The ‘black figure’ of crime, also called ‘latent crime’, includes all crimes committed within the framework of real crime, but not relevant and, of course, not recorded in general statistics, implicitly in criminal judicial statistics [9, p. 601].

According to the author Șahaev Iu., the latent crime related to minors represents all the crimes unknown or not registered by the law enforcement bodies [14, p. 142].

According to the authors Alekseev A. and Roșa A., latent crime can be classified as follows:

1) natural latent crime – all the cases when the law enforcement bodies do not know about the committed offense;

2) artificial latent crime – occurs in cases when the law enforcement bodies possessing the necessary information regarding the committed offenses do not record them;

3) latency of adjoining situations – occurs in cases when the offense becomes known to the law enforcement bodies, but is not recorded due to the mistake of good faith [10, p. 35].

Like any social phenomenon, latent crime cannot exist apart from other social phenomena. It is conditioned by certain processes and phenomena and acts on them. Thus, in order to fight effectively with latency, we must know the causes of the formation of the respective negative social phenomenon.



cese și fenomene și acționează asupra acestora. Astfel, pentru a lupta eficient cu latența trebuie să cunoaștem cauzele formării respectivului fenomen social negativ.

Este important să specificăm faptul că studierea fenomenului criminalității latente, ce vizează infracțiunile cu implicarea minorilor, diferă de infracțiunile ce rămân a fi nedezvăluite săvârșite de către persoane ce au atins majoratul. Acest fapt se datorează pe de o parte caracteristicilor psihologice ale minorilor, și anume *fonul* psihoemoțional nedezvoltat al acestora, iar pe de altă parte personalității părinților.

Tăinuirea infracțiunilor săvârșite cu implicarea minorilor este cauzată, în mare parte, de natura relației stabilite dintre copii și părinți. Lipsa comunicării și frica că nu vor fi percepuți corect de către părinți favorizează creșterea numărului criminalității latente cu implicarea minorilor.

Totodată, una din cauzele creșterii numărului criminalității latente, cu implicarea minorilor, este determinat de comportamentul victimei, și anume nedeclararea faptului că a avut loc o infracțiune [13, p.34]

De obicei, fiind victime ale estorcării, spre exemplu la școală, minorii resimt puternic sentimentul de frică și/sau rușine atunci când parvine necesitatea de a povesti despre săvârșirea unei infracțiuni părinților sau terțelor persoane, astfel minorii respingând orice posibilitate de a vorbi despre săvârșirea infracțiunii. Sentimentul de frică este cauzat de procesul de stigmatizare, care presupune disprețul public, condamnarea societății [12, p. 14].

Concluzii. Nivelul latentității infracțiunii de atragere a minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale este sporit datorită faptului că, în marea majoritate a cazurilor, fie nu se cunoaște despre săvârșirea infracțiunii, fie infracțiunile nu sunt înregistrate.

Criminalitatea în rândurile minorilor a format întotdeauna un ecou negativ în societate. Aceasta se explică prin faptul că tânăra generație este rezerva umanității, de ea depinde prelungirea dezvoltării întregii societăți și, deci, necesită o atenție deosebită din partea statului.

It is important to specify that the study of the phenomenon of latent crime, aimed at crimes involving minors, differs from the crimes that remain to be undisclosed committed by persons who have reached the age of majority. This is due on the one hand to the psychological characteristics of minors, namely their undeveloped psych emotional background, and on the other hand to the parents' personality.

The concealment of crimes committed with the involvement of minors is largely caused by the nature of the established relationship between children and parents. The lack of communication and the fear that they will not be correctly perceived by parents, favours the increase in the number of latent crimes with the involvement of minors.

At the same time, one of the causes of the increase in the number of latent crimes, with the involvement of minors, is determined by the victim's behaviour, namely the non-declaration of the fact that a crime took place [13, p.34]

Usually, being victims of extortion, for example at school, minors feel strongly the feeling of fear and/ or shame when it comes to the need to tell about the commission of a crime to parents or third parties, in connection with it minors reject any possibility to talk about the offence commission. The feeling of fear is caused by the process of stigmatization – which involves public contempt, society condemnation [12, p. 14].

Conclusions. The crime latency of attracting minors to criminal activity level or their determination to commit immoral acts is increased due to the fact that, in the vast majority of cases, the crime is not known about, or the crimes are not recorded.

Crime among minors has always formed a negative echo in society. This is explained by the fact that the young generation is the reserve of humanity, on which depends the development prolongation of the entire society and therefore requires special attention from the state.

Referințe bibliografice***Bibliographical references***

1. Bejan O. Dicționar de criminologie. Chișinău, 2009, 104 p.
2. Bîrgău M. Criminologie. Curs universitar. Chișinău: Print-Caro, 2010, 688 p.
3. Ciobanu I. Criminologie. Chișinău: Cartdidact, 2007, 210 p.
4. Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18.04.2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 13.09.2002, nr.128-129/1012.
5. Copii în conflict cu legea. Evaluarea necesităților pentru serviciile primare, secundare și terțiare în Republica Moldova. UNICEF, Chișinău, 2015, 80 p.
6. Decizia Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova din 10 august 2022. Dosarul nr. 1ra-932/2022.
7. https://statbank.statistica.md/PxWeb/pxweb/ro/20%20Populatia%20si%20procesele%20demografice/20%20Populatia%20si%20procesele%20demografice__POPrec__POP010/POP010200rcl.px/?rxid=09676aca-c96d-4b2d-8035-90e55670b04c (accesat la 09.09.2022).
8. Informația operativă privind numărul de infracțiuni de atragere a minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale înregistrate în Republica Moldova în perioada 2016-2021 (eliberată de Direcția generală informații operative a STI al MAI al Republicii Moldova).
9. Pop T. Criminologie. Cluj, 1928.
10. Алексеев А., Роша А. Латентная преступность и эффективность деятельности правоохранительных органов. În: Вопросы борьбы с преступностью. Москва: Юридическая литература, 1973, № 19, p. 30-45.
11. Макаренко И., Зайнуллин Р., Халиуллина А. Общетеоретические основы расследования преступлений несовершеннолетних. Учебник и практикум для академического бакалавриата. Москва: Издательство Юрайт, 2022, 205 p.
12. Мулюков У., Габдрашитова В. Проведение закрытого судебного разбирательства по делам о преступлениях несовершеннолетних как одна из гарантий эффективности осуществления правосудия. În: Российский судья, 2007, № 1, p. 14-17.
13. Санин А. Криминологические аспекты латентной преступности несовершеннолетних: дисертация кандидата юридических наук. Москва, 2009, 226 p.
14. Шахаев Ю. А. Понятие и основные формы проявления латентной преступности несовершеннолетних лиц. În: Бизнес в законе. Экономико-юридический журнал, 2009, № 2, p. 142-148.

Despre autori:**Valentin CHIRIȚA,**

*doctor în drept, conferențiar universitar,
Catedra „Drept penal și criminologie”
a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI,
e-mail: valentin-chirița@yandex.ru
ORCID ID: 0000-0002-7711-022X*

Alina STAHURSCHI,

*doctorandă, Școala doctorală
„Științe penale și drept public” a Academiei
„Ștefan cel Mare” a MAI,
e-mail: alina.stahurschi@igp.gov.md
ORCID ID: 0000-0003-4909-4602*

About authors:**Valentin CHIRIȚA,**

*PhD, associate professor,
“Criminal Law and Criminology” Chair
of the Academy “Ștefan cel Mare” of the MIA,
e-mail: valentin-chirița@yandex.ru
ORCID ID: 0000-0002-7711-022X*

Alina STAHURSCHI,

*PhD student,
Doctoral School “Criminal Sciences
and Public Law” of the
Academy “Ștefan cel Mare” of the MIA,
e-mail: alina.stahurschi@igp.gov.md
ORCID ID: 0000-0003-4909-4602*